

November 2021

Öka antalet svenska studenter utomlands

Resolutionsmottagare

Utbildningsdepartementet
Sveriges Universitets- och Högskoleförbund
Universitets- och högskolerådet (UHR)

Problemformulering

Både studenten, lärosätet och Sverige tjänar på en students beslut att läsa en del av sin utbildning utomlands. Utbytesstudenten kan se fram emot högre lön¹, lärosätet får möjlighet att ta emot fler studenter från andra länder, och Sverige får ytterligare en person med interkulturell kompetens, utifrånperspektiv och internationella kontakter.

Trots fördelarna studerar förhållandevis få svenskar utomlands. Endast var sjunde student (15%) som examinerades 2019 hade studerat utomlands inom ramen av sin svenska utbildning². Våra grannländer lyckas betydligt bättre: i Finland studerar var fjärde student utomlands (24 %) och i Tyskland var tredje (33%)³. Det är extra nedslående att Sveriges andel utlandsstudenter har varit konstant sedan 2002. Detta trots att EU år 2011 satte upp målet att medlemsstaterna skulle få upp andelen till var femte student (20%) till år 2020⁴.

Mycket står på spel: Sverige är ett exportberoende land beroende av högutbildad arbetskraft. För att säkra den framtida konkurrenskraften behöver lärosäten, myndigheter och politiken ta ett krafttag för att se till att fler studenter kommer i väg.

Lösningsförslag

Till Utbildningsdepartementet:

Genomför Internationaliseringsutredningens förslag. Internationaliseringsutredningens del- och slutbetänkande har utmärkta och finansierade förslag för att stödja alla Sveriges lärosäten i sin internationalisering. Särskilt vissa utbildningar – som lärarutbildningen och andra professionsutbildningar – behöver ett politiskt stöd för att öka dagens mycket låga andel utlandsstudier.

¹ CSN, "Utlandsstudier – Vad Händer Sedan?"

² Universitetskanslersämbetet, "Statistikdatabas: Högskolan i Siffror."

³ SOU 2018:3, "Delbetänkande: En Strategisk Agenda För Internationalisering."

⁴ Universitets- och Högskolerådet, "Bologna-processen – det europeiska området för högre utbildning." och SCB, "Internationell Rörlighet För Utbildning Bland Unga i Sverige."

Till Sveriges Universitets- och Högskoleförbund:

Samla lärosätena i högre målsättningar: att öka antalet utlandsstudenter kräver att alla lärosäten drar sitt lass. Målen kan nås genom att sprida arbetssätt från de lärosäten som lyckats bäst. Några bra startpunkter finns samlade i Svenskar i Världens och Swedish International Students & Alumnis rapport ”Hur får vi ut var fjärde svensk student på utlandsstudier?”. Till en början bör ”mobilitetsfönster” – en termin där utlandsstudier passar in – införas i alla utbildningsplaner. Dessutom bör lärosäten titta på hur de kan utnyttja existerande universitetsnätverk inom och utanför EU för att sänka trösklarna till utlandsstudier.

Lärosätena behöver också arbeta mer aktivt med kunskapsspridning till studenterna tidigt under utbildningen: studier utomlands ska vara en möjlighet för alla studenter där studievana, socio-ekonomisk bakgrund och begränsade möjligheter inte ska utgöra barriärer för unga studenters möjlighet att studera utomlands och erhålla internationell erfarenhet.

Till Universitets- och högskolerådet:

Lyssna på studenterna – det behövs bättre undersökningar som intervjuar studenter och undersöker utlandsstudier som en process: vilken information behövs vid vilket tillfälle, och vilka barriärer upplevs som mest svåröverkomliga.

Det är av stor vikt att UHR arbetar vidare med inspiration och kunskapsspridning från student till student. Fortsätt att utöka stödet till lärosätena med finansiering av exempelvis Erasmus+ ambassadörer. Fortsätt även att ta fram statistik och rapporter om varför studenter studerar utomlands och vilka som åker respektive stannar hemma. Svenskar i Världen uppmanar även UHR att synas mer i den offentliga debatten och lyfta varför internationella erfarenheter är viktiga och hur dessa kan stärka Sverige som kunskapsnation.